

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA OKOLJE, PODNEBJE IN ENERGIJO

Ukrepi za omilitev prevozne revščine financirani iz SCF

jost.smajdek@gov.si

Zelenimo jutri.

Socialni sklad za podnebje

Uredba (EU) 2023/955 o vzpostavitvi Socialnega sklada za podnebje in spremembi Uredbe (EU) 2021/1060

Priprava Socialnega načrta za podnebje

Ukrepi in naložbe za obravnavo vpliva oblikovanja cen ogljika v sektorju gradbeništva in cestnega prometa na ranljiva gospodinjstva, mikropodjetja in uporabnike prevoznih storitev, da bi zagotovili cenovno dostopno ogrevanje, hlajenje in mobilnost.

Skladu je od leta 2026 do 31. decembra 2032 dodeljenih največ 65 milijard EUR. Poleg tega morajo države članice prispevati vsaj 25 % ocenjenih skupnih stroškov njihovih načrtov od tega za Slovenijo **357 mio EUR** za prevozno in energetske revščino (brez DDV).

Skupaj z nacionalnim deležem bo vrednost za Slovenijo do **477,3 mio EUR**

PEVOZNA REVŠČINA V REPUBLIKI SLOVENIJI

Poročilo ciljnega raziskovalnega projekta V6-2251

Avtorji:

- dr. Matej Gabrovec,
- Marjeta Benčina,
- dr. David Bole,
- dr. Maruša Goluža,
- Simon Koblar,
- dr. Primož Pipan,
- dr. Jernej Tiran,
- dr. Lidija Živčič

Poročilo je končni rezultat raziskovalnega projekta

Mobilnostna revščina v Republiki Sloveniji s šifro V6-2251, ki ga sofinancirajo Ministrstvo za okolje, podnebje in energijo, Ministrstvo za naravne vire in prostor in Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Kaj je prevozna revščina?

Definicijo mobilnostne revščine zasledimo v predlogih evropske Uredbe o socialnem skladu za podnebje, ki se je začel ustanavljati leta 2021. Definicija, ki ima izrazito politično ozadje, saj bo služila kot podlaga za ukrepe, se je vmes večkrat preoblikovala, v začasnem političnem dogovoru decembra 2022 pa je bil nazadnje sprejet pojem »prevozne revščine«, ki pomeni:

Nezmožnost ali težavo posameznika in gospodinjstva, da si privošči stroške osebne ali javnega prevoza, ali njihovo nedostopnost ali slabo dostopnost do prevoza, potrebnega za njihovo dostopanje do osnovnih družbeno-ekonomskih storitev in dejavnosti, z upoštevanjem državnega in prostorskega konteksta.

“Individuals' and households' inability or difficulty to meet the costs of private or public transport, or their lack of or limited access to transport needed for their access to essential socio-economic services and activities, taking into account the national and spatial context” (General ... 2023).

Oblike prevozne revščine

Prva oblika prevozne revščine se nanaša na stanje, ko posameznik **nima ustreznega prevoza** glede na njegovo fizično stanje in zmožnosti, to pa povzroča težave pri premikanju oziroma zmanjšano mobilnost. Tovrstna mobilnostna revščina lahko obsega tako odsotnost prometne infrastrukture (na primer za hojo ali kolesarjenje) kot odsotnost ustreznih prevoznih možnosti.

Druge oblike prevozne revščine se nanaša na stanje, ko **obstoječe možnosti prevoza ne dosežajo zelene destinacije**, kjer bi lahko zadovoljil vsakodnevne aktivnosti in ohranil primerno kakovost bivanja.

Tretja oblika prevozne revščine se nanaša na **visoke izdatke za mobilnost**, zaradi česar preostali znesek posameznika uvršča pod uradno mejo revščine.

Četrta oblika prevozne revščine opisuje primere, ko posameznik porabi **veliko časa za potovanje**. S tega vidika so najbolj ranljivi ljudje, ki zaradi različnih razlogov ne uporabljajo avtomobila in so odvisni od JPP.

Peta oblika prevozne revščine obsega primere, ko so **okoliščine potovanja za posameznika nevarni ali nezdravi**.

Projektna delovna definicija

»Prevozna revščina je pojav, ko posameznik ali gospodinjstvo nima ustreznega prevoza do zanj ključnih storitev in dejavnosti ali si ga težko privošči.«

Ocena števila prevozno revnih

Ocena števila in deleža prevozno revnih prebivalcev za leto 2023:

- Delavnik 61.534 3,5 %
- sobota 147.791 8,3 %
- nedelja 161.826 9,1 %

Deset možnih ukrepov za omilitev prevozne revščine prepoznanih v ciljnem raziskovalnem projektu

1. Izboljšanje prostorsko-časovne dostopnosti JPP, **DUJPP**
2. Integracija in prilagoditev šolskih prevozov v sistem JPP, **Prevozi na klic**
3. Prevozi na klic in njihova integracija v JPP, **Prevozi na klic**
4. Ureditev infrastrukture in integracija storitev mobilnosti v prvem/zadnjem kilometru, **Prevozi na klic**
5. Cenovna dostopnost JPP za prevozno ranljive skupine, **Vavčer**
6. Prilagoditev JPP osebam z oviranostmi, **Prevozi na klic**
7. Prevozi »od vrat do vrat« za osebe z oviranostmi, ki ne morejo uporabljati JPP, **se že izvaja**
8. Mobilnostno svetovanje, **Prevozi na klic**
9. Finančne subvencije prevozno revnim in **Vavčer, Subvencija za vozila**
10. Spodbujanje lokalnega sopotništva. **Prevozi na klic**

Predviden izbor ukrepov za omilitev prevozne revščine

Subvencija za nakup brezemisijskega vozila

- Možnost subvencioniranega nakupa brezemisijskega vozila izvajalcem prevozov na zahtevo na prostovoljni ravni (npr. Prostofer, Soptnik...).
- Predvidene so subvencije za 100 vozil v skupni višini do 20.000 EUR na vozilo.
- Upravičenci do subvencije bodo zavodi, društva in lokalna samouprava.

Predviden izbor ukrepov za omilitev prevozne revščine

Vavčerji za trajnostno mobilnost in energetska učinkovitost

- nakup učinkovitih ogrevalnih in hladilnih sistemov (toplotne črpalke, inverterske hladilne naprave),
- nakup (energetske učinkovitega) rekuperatorja,
- nakup (energetske učinkovitih) gospodinjskih aparatov,
- nakup (energetske učinkovitih) oken ali vrat,
- plačilo dimnikarskih storitev,
- nakup peletov za ogrevanje,
- naložba v balkonske sončne celice za lastno proizvodnjo elektrike,
- **nakup mesečnih ali letnih vozovnic za javni potniški promet,**
- **nakup električnih koles in tovornih e-koles ter nakup navadnih koles in tovornih koles.**

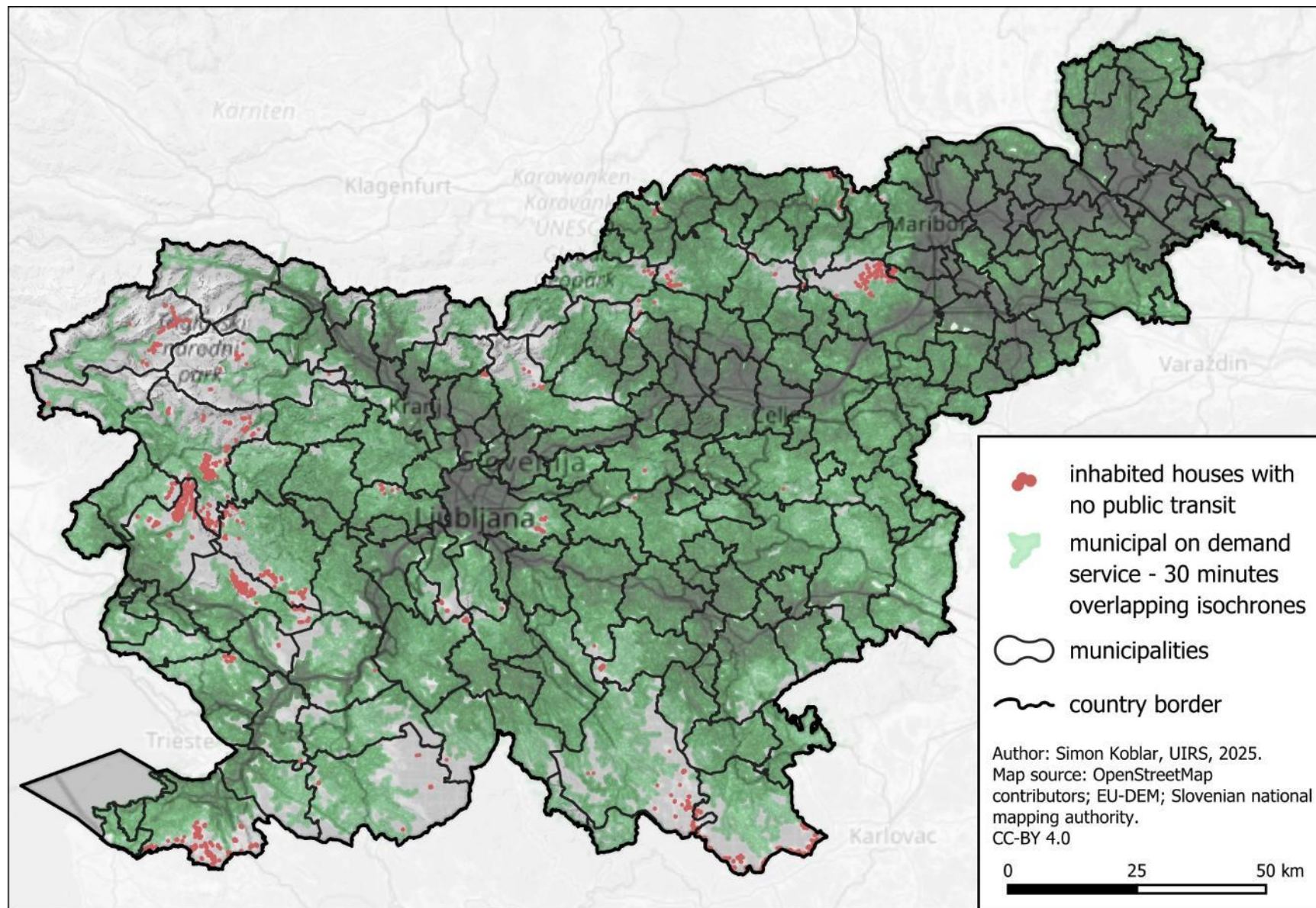
Predviden izbor ukrepov za omilitev prevozne revščine

Prevozi na klic in njihova integracija v JPP

- S kombiniranimi e-vozili namenjenimi prevozu na klic med zbirnimi mesti
- Postopna uvedba:
 - prvo leto pilotno do 15 operativnih enot,
 - drugo leto diseminacija 50 enot,
 - tretje in naslednja leta 232 enot (in dodatnih 15 za prometno tehnično rezervo)
- Nakup električnih vozil in polnilnih postaj
- Razvoj aplikacije in integracija z obstoječimi sistemi DUJPP
- Vzpostavitev in delovanje klicnega centra
- Delo voznikov/promotorjev
- Podpora (občinam) pri uvajanju prevozov na klic (RCM in DUJPP)

Prevozi na klic in njihova integracija v JPP

- 207.507 oseb nima postajališča JPP v razdalji do 1 km
- Po uvedbi prevozov na klic s 30 minutnimi izohronami pokrije brez postajališča v radiju 1 km ostane 6.615 oseb

Avtor: Simon Koblar, UIRS, 2025.

V letu 2024 je 9,6 % prebivalstva (207.507 oseb) živel brez javnega potniškega prometa v oddaljenosti 1 km od doma, merjeno v zračni razdalji. Dodatnih 8,6 % prebivalstva (185.893 oseb) je imelo slab dostop do javnega prevoza – manj kot 8 parov odhodov na delovni dan. Tem prebivalcem lahko zagotovimo boljšo storitev z uvedbo prevoza na zahtevo (prevoz na klic). Prevoz na klic, ki bi deloval v vseh občinah, bi v 30 minutah vožnje iz občinskega središča dosegel skoraj vse prebivalce s slabim dostopom do javnega potniškega prometa (386.785 prebivalcev). Tako bi brez ustrezne storitve ostalo le še 6.615 oseb (2.247 hiš). Območja, ki niso zajeta, so večinoma v odročnih delih večjih občin in so na zemljevidu prikazana z rdečimi pikami.

Metodologija: vplivno območje je bilo izračunano na podlagi cestnega omrežja OpenStreetMap z uporabo programske opreme OpenTripPlanner. Izhodiščne točke so bila središča občin. Izokrone so bile dodatno razširjene za 500 m, da se upošteva zadnji del poti in morebitne manjkajoče dostopne ceste do stanovanjskih objektov. Ta razdalja hkrati predstavlja razdaljo, ki jo je mogoče brez težav prehoditi peš za dostop do prevoza na klic.

Trenutno stanje prijave ukrepov SCF

- 9.4.2026 je vlada potrdila osnutek socialnega načrta za podnebje
- 24.4.2026 dokument uradno oddan Evropski komisiji (EK)
- odziv EK lahko pričakujemo konca junija,
- sledijo popravki in dopolnitve oziroma pogajanja.

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA OKOLJE, PODNEBJE IN ENERGIJO

Knjiga Prevozna revščina v Sloveniji

Rezultat ciljnega raziskovalnega projekta V6-2251

<https://omp.zrc-sazu.si/zalozba/catalog/book/2174>

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA OKOLJE, PODNEBJE IN ENERGIJO

Ukrepi za omilitev prevozne revščine financiranje iz SCF

jost.smajdek@gov.si

Zelenimo jutri.